

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

РЕДЧЕНКО КОСТЯНТИН ІВАНОВИЧ

УДК 657.6:658.0

**АУДИТ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА:
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ**

Спеціальність 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора економічних наук

Київ – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі аудиту Львівської комерційної академії Укоопспілки

Науковий консультант: доктор економічних наук, професор
Рудницький Василь Степанович,
Львівська комерційна академія,
завідувач кафедри аудиту

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, доцент
Бондар Валерій Петрович,
Національна академія статистики, обліку та аудиту,
професор кафедри аудиту

доктор економічних наук, професор
Давидов Григорій Миколайович,
Кіровоградський національний технічний
університет, декан факультету обліку та фінансів

доктор економічних наук, професор
Максімова Валентина Федорівна,
Одеський національний економічний університет,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку та
аудиту

Захист відбудеться «11» грудня 2012 р. о 12-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.870.01 Національної академії статистики, обліку та аудиту за адресою: 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1, ауд. 23.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії статистики, обліку та аудиту за адресою: 04107, м. Київ, вул. Підгірна, 1, ауд. 36.

Автореферат розісланий «__» листопада 2012 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. А. Зоріна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Управління господарськими суб'єктами в умовах ринкової економіки потребує розуміння його учасниками можливостей та перспектив розвитку підприємств. Участь у конкурентній боротьбі, змагальність в економічних відносинах між підприємствами зумовлює формування нових систем управління бізнесом, орієнтованих на досягнення стратегічних цілей.

Рішення, що приймаються на найвищому рівні управління підприємством, базуються на використанні планів, проектів, експертних оцінок та іншої прогностичної інформації. Вироблення стратегій передбачає обґрунтування припущень, пов'язаних з альтернативами розвитку підприємства, та виявлення оптимальних шляхів його діяльності у ринковому середовищі. У цьому процесі аудит розглядається з погляду не тільки незалежного підтвердження фінансової звітності, але й як стратегічне підґрунтя менеджменту підприємств.

За роки існування незалежної України під впливом нових соціально-економічних відносин було розроблено основи теорії аудиту, сформовано елементи його методології та організації. Цьому сприяли наукові дослідження вітчизняних учених-економістів С. Бардаша, М. Білухи, В. Бондаря, Ф. Бутинця, Б. Валуєва, Н. Виговської, А. Герасимовича, С. Голова, З. Гуцайлюка, Г. Давидова, Н. Дорош, Т. Каменської, М. Корінька, Я. Крупки, М. Кужельного, Ю. Кузьмінського, С. Левицької, В. Лінника, В. Максимової, Н. Малюги, Є. Мниха, Л. Нападовської, В. Пантелєєва, С. Петренка, О. Петрик, І. Пилипенка, Н. Проскуріної, М. Пушкаря, О. Редька, В. Рудницького, В. Савченка, В. Сопка, Л. Сухаревої, Б. Усача, Л. Чижевської, М. Чумаченка, В. Швеця, В. Шевчука, М. Шигун, М. Щирби, а також зарубіжних науковців Р. Адамса, А. Аренса, В. Бурцева, Р. Германсона, Ю. Данилевського, Ф. Дефліза, Р. Доджа, Д. Кармайкла, Дж. Лоббека, В. Подольського, Дж. Робертсона, Я. Соколова, В. Суйца, А. Шеремета та ін.

Їх науковий доробок та результати проведених досліджень охоплюють широке коло проблем, пов'язаних з розвитком контрольної та аудиторської діяльності в Україні. Разом з тим, вітчизняною наукою ще недостатньо досліджено вплив аудиту на ефективність бізнесу, його роль у системі управління ризиками підприємства та інформаційному забезпеченні стратегічного менеджменту. Наразі опубліковано небагато досліджень, що ставлять за мету показати цінність аудиту в укріпленні впевненості бізнесу у перспективах розвитку та правильності обраної стратегії. Необхідність вирішення вказаних проблем робить актуальною тему дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконувалась у межах науково-дослідної теми Львівської комерційної академії «Перспективи розвитку споживчої кооперації України у ринковому середовищі» (номер державної реєстрації 0197U017310), а також науково-дослідних тем, які розроблялися на кафедрі аудиту Львівської комерційної академії: «Шляхи розвитку аудиту в умовах формування ринкових структур» (затверджена вченою радою Львівської комерційної академії 24 січня 1997 р.), «Аналіз і аудит у системі контролю господарсько-фінансової

діяльності суб'єктів господарювання» (затверджена вченою радою Львівської комерційної академії 26 березня 1999 р.), «Шляхи розвитку контрольно-аналітичної роботи у системі управління підприємством» (затверджена вченою радою Львівської комерційної академії 30 січня 2004 р.), «Удосконалення обліку, аналізу і контролю діяльності суб'єктів господарювання» (затверджена вченою радою Львівської комерційної академії 18 вересня 2009 р.).

У межах указаних науково-дослідних тем особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні сучасних напрямів контролю та аудиту, розробці наукових пропозицій із запровадження аудиту стратегій розвитку підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є наукова розробка теоретичних, методологічних, організаційних та прикладних положень аудиту стратегій розвитку підприємства в умовах формування інформаційної економіки.

Для досягнення поставленої мети у роботі сформульовано і вирішено такі завдання:

- охарактеризувати сучасний стан контролю, виявити ключові детермінанти його розвитку у системі управління підприємством та проаналізувати їх вплив на формування незалежного аудиту;
- виявити чинники, що зумовлюють сприйняття аудиторських послуг користувачами та впливають на розвиток аудиторської діяльності;
- визначити характеристики аудиту, орієнтованого на підтримку прийняття стратегічних рішень, та вплив інформаційних технологій на концепцію його формування;
- розробити цілісну концепцію аудиту стратегій розвитку підприємства, виявити його об'єкти та напрями впровадження;
- систематизувати обліково-інформаційне забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства;
- окреслити підходи до розробки облікової політики з погляду забезпечення реалізації стратегії розвитку підприємства;
- обґрунтувати моделювання стратегічних показників на основі облікової системи підприємства для аудиту стратегій розвитку підприємства;
- дослідити особливості застосування загальнонаукових та прикладних методичних прийомів при проведенні аудиту стратегій розвитку підприємства;
- удосконалити методику аудиторського дослідження стратегічних аспектів бізнесу підприємства;
- узагальнити підходи до використання аудиторських тестів для перевірки історичної та прогнозовної фінансової інформації;
- дослідити механізм моделювання аудиторського ризику та розвинути його для аудиту стратегій розвитку підприємства;
- обґрунтувати застосування контрольно-діагностичних процедур в аудиті стратегій розвитку підприємства;
- дослідити та розвинути методологічні та організаційні засади аудиту інвестиційних проектів;
- визначити напрями застосування аналітичних досліджень в аудиті стратегій розвитку підприємства;
- обґрунтувати методологічні аспекти аналітичного огляду ризиків бізнесу та управління суб'єктами господарювання.

Гіпотеза дисертаційного дослідження полягає у припущенні, що впровадження теоретичних, методологічних та організаційних положень аудиту стратегій розвитку підприємства дозволить знизити інформаційні ризики користувачів результатів аудиту та збільшити ефективність стратегічного управління підприємством.

Об'єктом дослідження є аудиторська діяльність та її місце у системі стратегічного управління підприємством.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних, організаційних та прикладних засад здійснення аудиту стратегій розвитку підприємства в умовах формування інформаційної економіки.

Методи дослідження. Методологічною основою, на якій ґрунтується дисертаційне дослідження, є діалектичний метод пізнання та системний підхід до розроблення наукових пропозицій і рекомендацій. Під час дослідження використовувалися загальнонаукові методи: індукції та дедукції, аналізу і синтезу – для обґрунтування висновків щодо ролі та місця аудиту у системі забезпечення стратегічного управління підприємством; аналогії, абстрагування та конкретизації – для вивчення і розвитку ключових наукових дефініцій та понять, що використовуються у дослідженні; класифікації та порівняння – для виділення видів та організаційних форм аудиту, дослідження його цінності та функціональних характеристик; моделювання – для дослідження та опису елементів аудиторського ризику, системи стратегічних показників та процедур аудиту; системний метод – для вдосконалення теоретико-методологічних, організаційних та прикладних засад аудиту стратегій розвитку підприємства у системі управління суб'єктами господарювання. Для виявлення тенденцій та перспектив аудиторської діяльності, обґрунтування парадигми стратегічно орієнтованого аудиту застосовані історичний та логічний методи дослідження, а для вирішення окремих наукових завдань – спеціальні методи, такі як експертні оцінки, прогнозування, структурний аналіз, оцінювання ризиків, тестування, дослідження робочих документів аудиту та ін.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем аудиту, господарського контролю, бухгалтерського та управлінського обліку, теорії інформації, стратегічного менеджменту, управління проектами, економічного прогнозування; законодавча та нормативна база України; Міжнародні стандарти фінансової звітності; Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг; офіційні публікації Державної служби статистики України та Аудиторської палати України; публікації та дослідження професійних аудиторських організацій; періодичні та наукові видання, матеріали науково-практичних конференцій; фінансова та статистична звітність підприємств України; робочі документи аудиторських фірм; результати опитування практикуючих зовнішніх та внутрішніх аудиторів, вищого та середнього управлінського персоналу суб'єктів господарювання.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному дослідженні й обґрунтуванні аудиту стратегій розвитку підприємства, висвітленні його теоретичних, методологічних, організаційних та прикладних аспектів.

Основні результати наукового дослідження, що характеризують його наукову новизну, полягають у такому:

вперше:

- сформульовано концепцію аудиту стратегій розвитку підприємства, що базується на комплексному підході до вивчення фінансової звітності, прогнозів та перспективних оцінок. Запропонована концепція забезпечує надання впевненості щодо стратегічних рішень керівництва підприємств, підтримку управління ризиками і створення цінності для користувачів аудиторських звітів та інших зацікавлених сторін;

- визначено систему чинників, які формують сприйняття користувачами аудиторських послуг, що дозволяє підвищити якість аудиту та обґрунтувати розвиток нових напрямів аудиторської діяльності;

- обґрунтовано теоретичні основи моделювання технологічної зрілості аудиту, за допомогою чого виокремлено визначальні характеристики аудиту стратегічних систем, що забезпечує контроль інформаційної системи підприємства на основі технології безперервного аудиту та моніторингу стратегічних індикаторів;

- розроблено методологічні положення аналітичного огляду ризиків управлінського потенціалу підприємства, що базуються на ризик-орієнтованій концепції аудиту та дозволяє розкрити ключові передумови управлінської результативності з метою покращання планування аудиту та його організації;

удосконалено:

- концепцію побудови та використання інформаційних систем обліку й аудиту, що базується на поєднанні контролюючої та експертно-аналітичної функцій і забезпечує збільшення цінності інформації, яка використовується для прийняття рішень;

- теоретико-методологічне обґрунтування стратегічно орієнтованої системи обліку і моделювання стратегічних показників на основі розробленої здобувачем системи показників W-Scorecard з метою поліпшення контролю та інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень;

- систематизацію аудиторських тестів для виконання завдань з аудиту фінансової звітності та перевірки інформації, що готується у вигляді перспективних оцінок, прогнозів та інвестиційних проектів розвитку підприємства. Це дозволяє розвинути теоретичні основи аудиту та підвищити якість його виконання;

- підходи до розрахунку аудиторського ризику завдяки введенню нових елементів (ризик вхідних даних; ризик методу підготовки прогнозової інформації; ризик невиявлення аудитором викривлень прогнозів і перспективних оцінок) й адаптації для перевірки історичної та прогнозової фінансової інформації;

- напрями формування контрольно-діагностичних процедур аудиту, що передбачають виявлення потенційних загроз безперервності функціонування підприємства на ранніх стадіях. Це забезпечує можливість оперативного управлінського втручання у ситуацію, здійснення запобіжних та стабілізаційних заходів;

- методологічні й організаційні підходи до аудиту інвестиційних проектів на основі взаємопов'язаних аудиторських тестів, які дозволяють одержати

інформацію про дотримання базових принципів, правил і нормативів під час виконання інвестиційних проектів, а також забезпечують кількісне та якісне оцінювання небажаних відхилень їх ключових параметрів;

отримало подальший розвиток:

– уточнення змісту контролю та його завдань в управлінні розвитком підприємства, а саме забезпечення безперервного функціонування господарського суб'єкта в інтересах зацікавлених сторін відповідно до поставлених цілей;

– підходи до розробки облікової політики підприємства (запропоновано виділити такі підходи, як стратегічний та формальний) та її визначення як загальної політики управління інформаційними потоками, що забезпечує реалізацію цілей підприємства у відповідності з його загальною стратегією, структурою та бізнес-моделлю;

– методологічні аспекти використання загальнонаукових та прикладних прийомів аудиту стратегій розвитку підприємства: обґрунтовано етапи та взаємопов'язаний характер індуктивного та дедуктивного аудиторського дослідження, визначено роль моделювання, системного аналізу, оцінки та експертизи для досягнення цілей аудиту стратегій розвитку підприємства;

– вивчення стратегічних аспектів бізнесу суб'єкта господарювання та його середовища у процесі аудиту, що базується на комплексному дослідженні діяльності клієнта і сприяє кращому розумінню ризиків аудиту, оптимізації планування та виконання аудиторських процедур;

– обґрунтування аналітичного дослідження прогностичної фінансової інформації на основі зіставлень альтернативних планів та прогнозів, галузевих даних та історичної фінансової інформації, що підвищує ефективність аудиту та формує основу аудиторського судження про безперервність функціонування підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони дозволяють сформулювати сукупність прикладних пропозицій з аудиту стратегій розвитку для суб'єктів господарювання, які характеризуються різною структурою, обсягами діяльності та формою власності. Ці пропозиції формують основу для вдосконалення методичного забезпечення та робочої документації аудиторських фірм і служб внутрішнього аудиту.

Пропозиції та рекомендації, сформульовані на основі результатів дисертаційної роботи, знайшли практичне застосування у діяльності:

– Національного центру підготовки банківських працівників України для підготовки навчально-консультаційних та тренінгових програм для працівників банківського сектору України з управлінського обліку, внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту, стратегічного управління (довідка № 14-01 від 26.01.2012 р.);

– Львівського та Закарпатського територіальних відділень Спілки аудиторів України для покращення методології та методики аудиту, розробки пакету робочої документації аудиту з метою виконання вимог міжнародних стандартів та Аудиторської палати України, організації контролю якості аудиторських фірм (аудиторів) (довідки № 17-02-11 від 12.09.2011 р. та № 05/11 від 16.12.2011 р.);

– дочірнього підприємства «Захід-Статус» ТОВ «Інформаційно-аналітичний та методичний центр аудиту в Україні «СТАТУС» для створення та розвитку навчально-методичного забезпечення аудиту, здійснення аудиторського контролю на підприємствах та в організаціях, що потребують аудиторських послуг для прийняття стратегічних управлінських рішень (довідка від 01.02.2012 р.);

– Державної податкової служби України у Львівській області для поліпшення організаційного та методичного забезпечення діяльності її підрозділів, систематизації практичних підходів до аналізу діяльності суб'єктів господарювання та виконання контролю за дотриманням податкового законодавства України (довідка ДПІ у Шевченківському районі м. Львова № 18176 від 02.11.2012 р.);

– ТОВ «ІМЦ «Аудит-Запоріжжя» для підготовки методичних матеріалів за програмами постійного удосконалення професійних знань аудиторів України (довідка № 01/02/1 від 01.02.2012 р.);

– ТОВ «Аудиторська фірма «Професіонал-аудит» (м. Запоріжжя, довідка № 04/02 від 02.02.2012 р.), ТОВ «Аудиторська компанія «ДК-Центр» (м. Київ, довідка № 01/03 від 14.02.2012 р.), ТОВ «Аудиторська компанія «ДК-Україна» (м. Львів, довідка № 04/03 від 15.02.2012 р.) для оптимізації аудиторського процесу та розвитку методології аудиту, надання впевненості та супутніх аудиторських послуг;

– ТОВ «Турбівська цукрова компанія» для впровадження внутрішнього контролю та удосконалення системи аналітичної підтримки управлінських рішень, пов'язаних з реалізацією стратегії бізнесу (довідка № 622 від 20.12.2011 р.);

– ТОВ «Юзефо-Миколаївська АПК» для підвищення якості нормативно-методичного забезпечення внутрішнього аудиту стратегій та моделей аналітичної оцінки стратегічних напрямів господарювання (довідка № 12/12/11-1 від 12.12.2011 р.);

– ТОВ «Самгородок» для вдосконалення стратегічної діагностики системи управління підприємством та перевірки прогнозової фінансової інформації (довідка б./н. від 22.12.2011 р.).

Результати проведеного дослідження були впроваджені кафедрою аудиту Львівської комерційної академії при розробці програм, методичного забезпечення та викладання дисциплін «Аудит», «Аудиторська діяльність», «Аудит стратегічних управлінських рішень», «Стратегічний аналіз», «Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту», «Контроль і ревізія», «Контролінг» (довідка № 17-20/03 від 20.03.2012 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, а всі наукові результати, що виносяться на захист, отримані здобувачем особисто.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження здобули позитивну оцінку та були опубліковані у вигляді статей або тез виступів на 16 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, а саме: на I Всеукраїнській конференції «Економетричні методи і моделі в економіці» (м. Львів, 2–4 лютого 1998 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції «Формування ринкових відносин в системі будівельного комплексу України»

(м. Тернопіль, 10–11 грудня 1998 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми розвитку споживчої кооперації України в ринковому середовищі» (м. Київ, 19–20 листопада 1998 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми удосконалення бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки» (м. Полтава, 22 січня 1999 р.), Міжнародній науковій конференції «Розвиток науки про бухгалтерський облік» (м. Житомир, 23–24 листопада 2000 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку регіонів в системі економічної політики в Україні» (м. Чернівці, 3–4 квітня 2001 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансові аналітичні інструменти реформування економічної системи України» (м. Львів, червень 2001 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні проблеми розвитку будівництва в Україні» (м. Тернопіль, 1–2 червня 2001 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Трансформація курсу «Економічний аналіз діяльності підприємства» (м. Київ, 16–17 травня 2002 р.), II Всеросійській конференції «Интеллектуальные ресурсы повышения стоимости компании или Ещё раз о кадрах, которые решают всё» (м. Москва, 18–19 вересня 2003 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі» (м. Львів, 27–28 травня 2004 р.), Міжнародній міжвузівській науково-практичній конференції «Удосконалення системи обліку, аналізу та аудиту як складової інформатизації суспільства» (м. Тернопіль – м. Мукачево, 21–22 жовтня 2004 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Zarządzanie sektorem publicznym i prywatnym w społeczeństwie informacyjnym» (м. Гарнув, Польща, 2005 р.), III Міжнародній конференції «Управління проектами у розвитку суспільства» (м. Київ, 25–27 травня 2006 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Стан, проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах сучасних концепцій управління» (м. Львів, 28–29 квітня 2011 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Обліково-аналітичне забезпечення системи менеджменту підприємства» (м. Львів, 26–28 квітня 2012 р.).

Публікації. Основні наукові положення дисертації здобувача викладено у 52 наукових працях, що опубліковані після захисту кандидатської дисертації. Серед наукових праць дисертанта – 2 одноосібні та 3 колективні монографії (одна з них видана англійською мовою), 4 навчальні посібники (два з них написані одноосібно), 23 статті у наукових фахових виданнях (з них 18 одноосібні), 20 публікацій в інших виданнях, до яких належать статті у професійних журналах, матеріали і тези доповідей на конференціях, а також 8 публікацій у зарубіжних виданнях. Загальний обсяг публікацій складає 152,2 друк. арк., з яких особисто здобувачеві належить 116,4 друк. арк. Вказані вище публікації повною мірою відображають основні наукові результати дисертації.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний текст дисертації становить 390 сторінок друкованого тексту. Дисертація містить 29 таблиць на 20 сторінках, 60 рисунків на 43 сторінках, 24 додатки, розміщені на 102 сторінках. Список використаних джерел налічує 511 найменувань і розміщений на 50 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано тему дисертаційної роботи та її актуальність, сформульовано мету, завдання та робочу гіпотезу дослідження, визначено взаємозв'язок з науковими програмами і планами, окреслено об'єкт, предмет та методи дослідження, подано характеристику його наукової новизни, розкрито практичне значення отриманих результатів, наведено інформацію про апробацію дослідження, його структуру та обсяг.

У розділі 1 **«Теоретичні засади аудиту стратегій розвитку підприємства»** досліджено сутність контролю та його місце в управлінні розвитком підприємства, визначено тенденції розвитку аудиту, його взаємозв'язок з контролем та ключові характеристики з погляду зацікавлених сторін, сформульовано й обґрунтовано концепцію аудиту стратегій розвитку підприємства.

Під розвитком підприємства слід розуміти його закономірний, незворотний, спрямований перехід з одного стану до іншого, під час якого підприємство як система набуває нових властивостей. Розвиток вимагає від керівництва суб'єктів господарювання прийняття такої стратегії, яка найкраще відповідає інтересам бізнесу та його зацікавлених сторін, зміцнює людський капітал і ресурсну базу підприємства, забезпечує його життєздатність та всебічно збалансоване зростання.

В управлінні розвитком підприємства контроль посідає особливе місце. Пропонується підхід, згідно з яким контроль повинен не тільки забезпечувати збереження власності, але й захищати інші майнові та немайнові інтереси зацікавлених осіб відповідно до пріоритетів, зумовлених галуззю, напрямом діяльності, формою організації бізнесу, законодавчими особливостями тощо. Мірою ефективності контролю є забезпечення безперервності діяльності підприємства, коли його цілі визначені та погоджені групами зацікавлених сторін, а менеджмент несе відповідальність за досягнення цілей незалежно від зовнішніх впливів та ризиків.

Ураховуючи те, що інформація про результати діяльності підприємства та його фінансова звітність використовуються різними групами зацікавлених осіб, між якими може мати місце конфлікт інтересів, особливо важливими є такі характеристики контролю, як об'єктивність та незалежність. У системі контролю ці характеристики найбільш притаманні аудиту, що розглядається як важливий чинник забезпечення фінансово-економічних відносин та характеризується значним науковим потенціалом.

У науковій економічній літературі наводиться багато визначень терміна «аудит», які відображають різні погляди на його природу. Здобувачем відстоюється бачення, згідно з яким аудит розглядається як процес збирання достовірної інформації про об'єкти дослідження з метою оцінки її відповідності визначеним критеріям та надання компетентного висновку зацікавленим користувачам.

Для забезпечення якості аудиту важливо розуміти чинники, що визначають його цінність з погляду передбачуваних користувачів. Вивчивши та систематизувавши чинники, які визначають сприйняття зацікавленими сторонами аудиторських послуг, обґрунтовано їх поділ на три групи: 1) чинники, пов'язані із забезпеченням професійних вимог; 2) чинники, пов'язані із забезпеченням позиції у референтних групах; 3) чинники, пов'язані із задоволенням інших вимог (суспільне визнання, безпека тощо). Запропонований підхід допомагає виявити причини «розривів очікувань» у відносинах аудиторів та замовників, а також від'ємні екстерналиї для тих користувачів, які прямо не оплачують аудиторські послуги, але відчувають їх вплив.

Основою професійних послуг аудиторських фірм (аудиторів) є завдання з надання впевненості. Їх метою є підвищення рівня довіри користувачів до фінансової звітності чи іншої інформації шляхом її професійної оцінки та порівняння з відповідними критеріями. За даними Аудиторської палати України, обсяги виконання завдань з надання впевненості в Україні протягом останніх років склали приблизно половину доходів, отриманих аудиторськими фірмами та аудиторами (табл. 1). Решта доходів складалася з виконання супутніх аудиту послуг (виконання погоджених процедур, підготовка фінансової інформації), інших професійних послуг (консультування, ведення та відновлення бухгалтерського обліку тощо), а також організаційного та методичного забезпечення аудиту.

Таблиця 1

**Обсяги та структура послуг, наданих аудиторськими фірмами й
аудиторами
України в 2008–2010 роках (без ПДВ)**

Показники	2008 р.		2009 р.		2010 р.	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Загальний обсяг наданих послуг аудиторськими фірмами та аудиторами України	1116,7	100,0	1280,2	100,0	1213,1	100,0
Завдання з надання впевненості	529,6	47,4	634,1	49,5	650,9	53,6
Супутні аудиту послуги	133,5	12,0	140,0	10,9	127,2	10,5
Інші професійні послуги	450,5	40,3	503,4	39,3	432,8	35,7
Організаційне та методичне забезпечення аудиту	3,1	0,3	2,7	0,3	2,2	0,2

Диверсифікація послуг, що надаються аудиторськими фірмами (аудиторами), зумовлена зростанням потреб менеджменту господарських суб'єктів у фаховій інформації щодо розвитку бізнесу та його перспектив. Аудиторів починають розглядати як стратегічних радників керівництва бізнесу, що вимагає вищого рівня їх залучення до процесів підтримки прийняття управлінських рішень і наділення відповідними функціями та повноваженнями. За результатами опитування вищого та середнього керівного складу 116

вітчизняних підприємств, 75% респондентів вважають, що стратегія підприємства та її виконання повинні обов'язково відображатись у звітах внутрішніх аудиторів, а 28,4% зазначили, що очікують цього й від зовнішнього аудиту.

Зацікавленість користувачів у висвітленні стратегічних аспектів діяльності підприємств обумовлює розвиток нового напрямку надання послуг у зовнішньому та внутрішньому аудиті. Цей напрям аудиторської діяльності відображається у розробленій здобувачем концепції аудиту стратегій розвитку підприємства (рис. 1).

Аудит стратегій розвитку підприємства являє собою комплексний процес дослідження, до якого повинні бути залучені як зовнішні, так і внутрішні аудитори, а також інші експерти, взаємодія з якими створює цінність з погляду користувачів. Його зміст полягає у вивченні та незалежній оцінці історичної інформації, прогнозів та перспективних оцінок, що використовуються для вибору, обґрунтування та реалізації стратегії розвитку підприємства. Дослідження, що виконується у межах аудиту стратегій розвитку підприємства, охоплює широке коло об'єктів: бізнес-ризиків (маркетингові, фінансові, операційні, технологічні, фіскальні, репутаційні тощо), організаційні форми та функції управління, ресурси (матеріальні, фінансові, трудові, інформаційні та ін.), цикли господарських операцій (постачання, виробництво, реалізація, інвестування, впровадження інновацій), результати діяльності (фінансові, соціальні тощо).

Формування концепції аудиту стратегій розвитку підприємства відбувається в умовах змагання різних підходів. Зокрема, редуccionізм як традиційний підхід до аудиту ігнорує наявність емерджентних властивостей у складних відкритих системах, якими є сучасні підприємства. Для цього підходу характерним є твердження, що для висловлення аудиторської думки достатньо мати ґрунтовні знання з обліку й аудиту і немає потреби детально вивчати стратегію, бізнес-системи та ризики організації, яка перевіряється.

У роботі обґрунтовано протилежний, стратегічно орієнтований підхід, який виходить з того, що аудитор повинен розуміти стратегічні цілі, ділове оточення та бізнес-ризиків підприємства, щоб у подальшому інтерпретувати вплив важливих господарських фактів і явищ на результати діяльності підприємства та його перспективи. Згідно з запропонованим підходом, цінність для користувачів аудиту повинна створюватися не тільки в процесі перевірки бухгалтерських даних, але й завдяки наданню впевненості щодо стратегічних управлінських рішень, довгострокових прогнозів, планів та проектів розвитку з метою оцінки їх обґрунтованості та доцільності. Це допомагає залучати інвестиції та кредити для розвитку бізнесу, збільшувати обсяги діяльності та підвищувати ефективність внутрішніх процесів підприємства.

У розділі 2 «**Інформаційне забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства**» досліджено побудову облікових та контрольно-аналітичних аудиторських систем, вплив облікової політики на формування інформації для аудиту стратегій розвитку підприємства, розвинуто інформаційні підходи до моделювання системи обліку та контролю, орієнтованої на підтримку стратегічних управлінських рішень.

Аудит стратегій розвитку підприємства

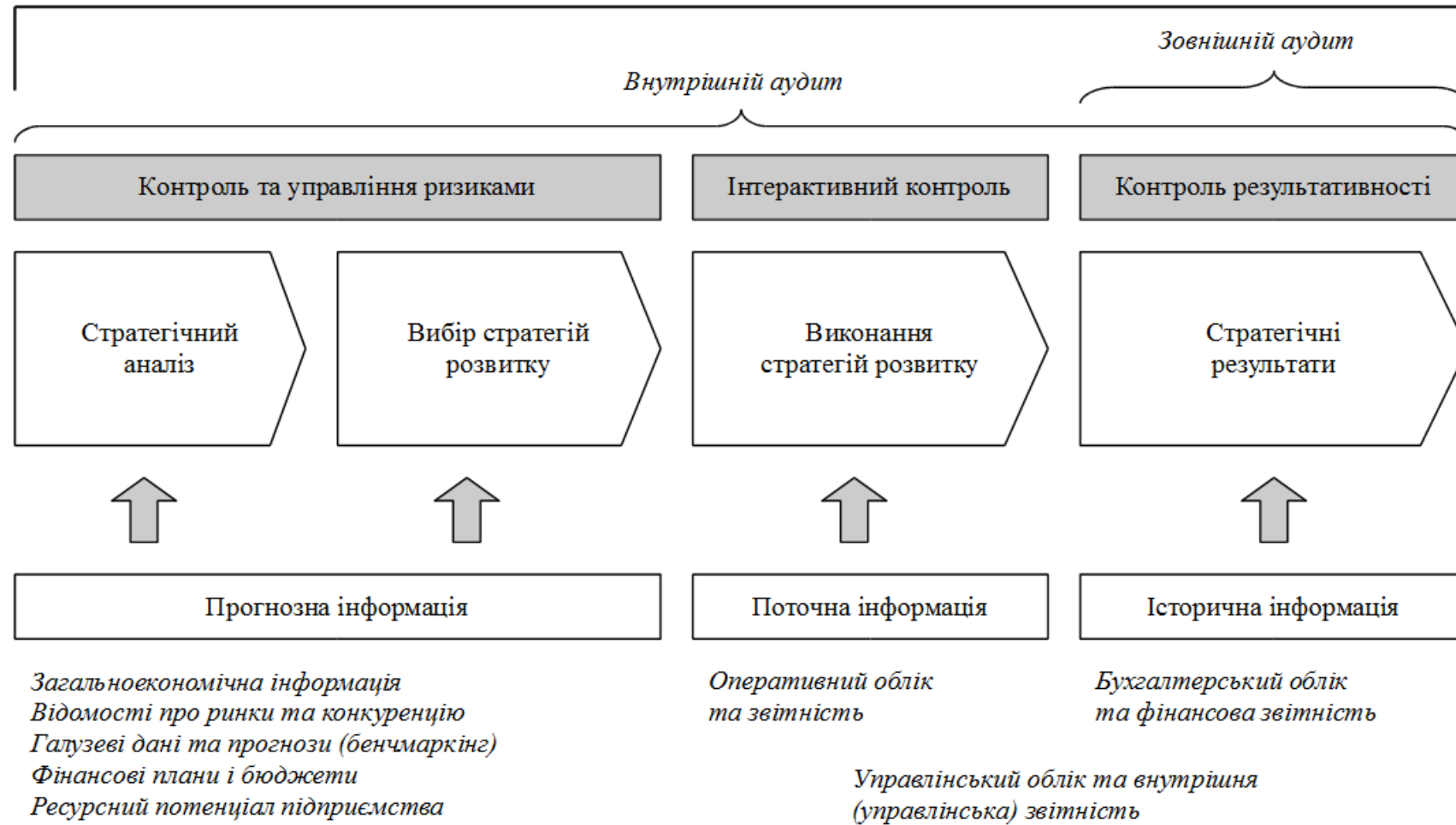

Рис. 1. Концептуальна модель аудиту стратегій розвитку підприємства

Система обліку повинна забезпечувати інформаційну підтримку прийняття стратегічних управлінських рішень, починаючи від планування та вироблення прогнозів розвитку і закінчуючи формуванням звітності підприємства, орієнтованої на зацікавлених сторін, – фінансової, соціальної (нефінансової), внутрішньофірмової, статистичної тощо. При цьому система обліку повинна використовувати свій інформаційний потенціал, не обмежуючись виключно фінансово-майновими аспектами діяльності підприємства.

Зміст і структура інформаційного забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства зумовлюються його цілями, завданнями та масштабом діяльності. Досліджено можливості розширення облікової функції та її інтеграції у систему стратегічного управління, а також розглянуто ланцюг збільшення інформаційної цінності, на основі якого визначено напрями розвитку облікових та аудиторських підсистем (рис. 2).

Інформаційне забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства повинно уможлилювати вирішення різних, у тому числі слабо структурованих і неструктурованих проблем, з якими стикаються аудитори. Для цього облікова та аудиторська підсистеми повинні бути здатними продукувати контрольні та експертно-аналітичні результати з частотою, що наближає їх до безперервного потоку. У разі виникнення релевантних з погляду стратегії розвитку підприємства подій аудитори повинні мати не лише прямий та оперативний доступ до інформації про ці події, але й можливість надати запевнення або експертний висновок у найкоротші строки. Для цього інформація обліку повинна надаватися у режимі реального часу, а її зміст і структура – відповідати запитам аудиторів.

Реалізація стратегії розвитку підприємства залежить від ефективності організації та використання його інформаційних ресурсів. Регулювання процесів формування та руху облікової інформації забезпечується, насамперед, інструментами облікової політики, яка на вітчизняних підприємствах часто має формальний характер і безпосередньо не пов'язана зі стратегічними цілями. Запропоновано переглянути підходи до розробки облікової політики (зокрема, запропоновано виділити стратегічний і формальний підходи) та забезпечити її формування відповідно до стратегії розвитку підприємства. Це дозволяє оптимізувати інформаційні потоки управління підприємством та створює необхідні передумови для ефективної організації аудиторського процесу.

Облікова політика не тільки дозволяє відображати в обліку факти господарського життя, але й детермінує рішення користувачів фінансової звітності. Вибір того чи іншого варіанта облікової політики дозволяє бухгалтерськими методами впливати на фінансові показники підприємства (рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності, оборотності активів та капіталу), які, у свою чергу, створюють відповідну основу для прийняття стратегічних рішень та обґрунтування стратегії розвитку підприємства.

Стратегічне управління підприємством передбачає використання не лише тих показників, що формуються у середовищі бухгалтерського обліку або можуть бути отримані з фінансової звітності, але й даних про ринкове середовище, ефективність операційної діяльності, інтелектуальний капітал тощо.

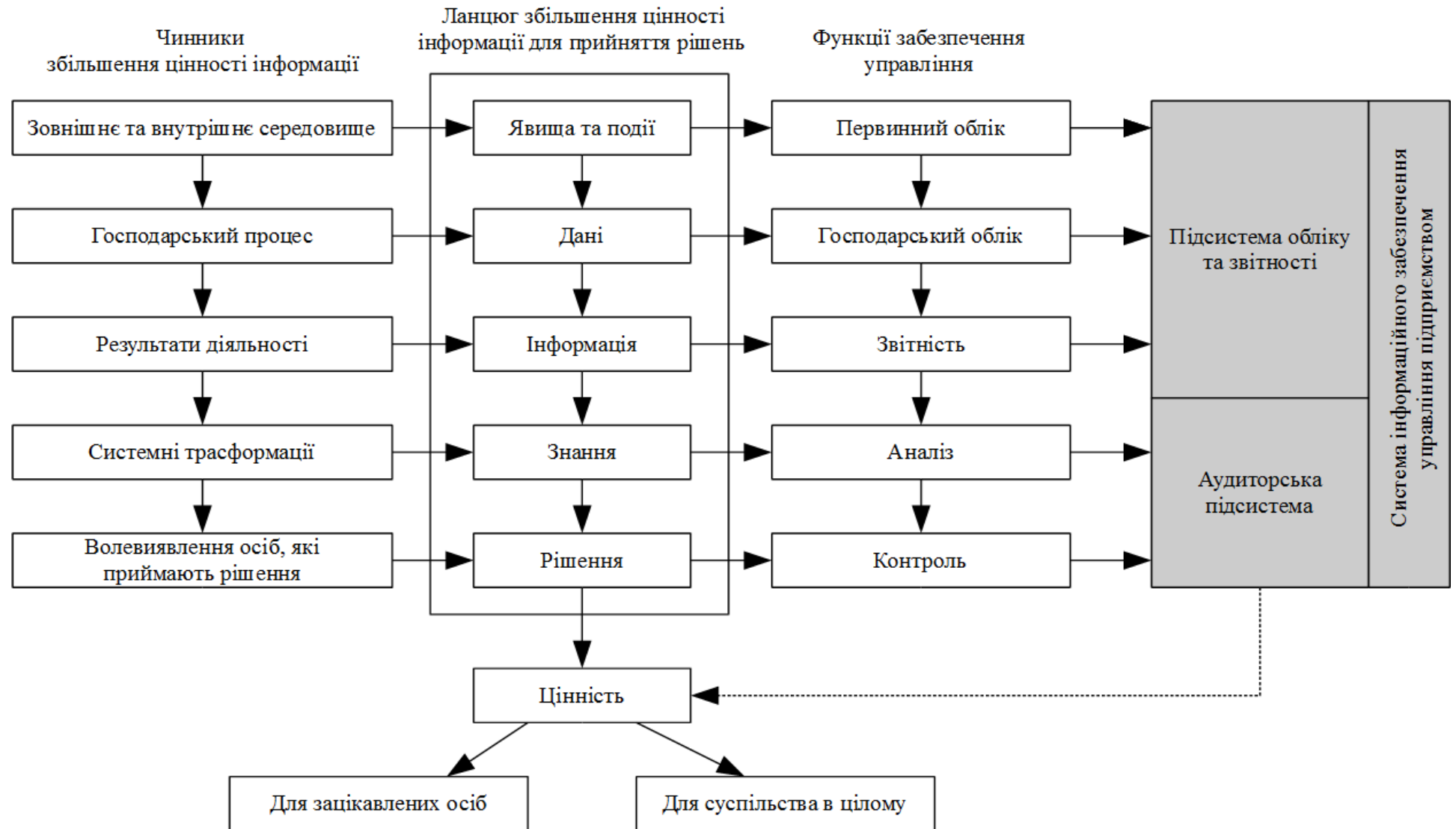

Рис. 2. Роль підсистем обліку та аудиту у процесі збільшення цінності інформації

Стратегічний план підприємства містить низку фінансових і нефінансових показників для оцінки досягнення поставлених цілей, а також контрольні механізми, за допомогою яких забезпечується виконання запланованих завдань. Ці показники є основою вимірювання результативності бізнесу на стратегічному рівні управління підприємством.

Щоб забезпечити ефективне функціонування системи обліку, орієнтованої на інформаційне забезпечення стратегічного менеджменту, до неї повинні бути включені лише найважливіші показники, що відображають прогрес у реалізації стратегії підприємства та вказують на розбіжності між його бажаним та реальним станом. Крім того, така система повинна забезпечувати розрахунок стратегічних показників на основі перевірених аудитором вхідних даних.

Проведене дослідження показує, що системи показників для вимірювання результативності бізнесу на стратегічному рівні управління використовують 26,5% вітчизняних великих та середніх підприємств, а ще 15,1% перебувають у процесі їх впровадження. Практично всі обстежені підприємства стикаються з проблемами, пов'язаними з формуванням та підтвердженням достовірності стратегічно важливих показників, а також з нестачею інформації для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Для вирішення вказаних проблем розвинуто концепцію стратегічно орієнтованої системи обліку, що передбачає формування показників для вимірювання прогресу у реалізації обраної підприємством стратегії. Запропоновано теоретико-методичний підхід до створення системи показників W-Scorecard, яка розширює можливості облікової системи підприємства і служить основою для оцінки його діяльності за такими напрямками, як зовнішні можливості та ризики, персонал, бізнес-процеси, клієнти, зміни й інновації, фінансова і соціальна ефективність бізнесу.

Реалізація цього підходу розширює можливості інформаційного забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства, створює передумови для зростання якості та ефективності аудиторських послуг.

У розділі 3 «**Методологія аудиту стратегій розвитку підприємства**» визначено місце та роль загальнонаукових і прикладних методичних прийомів аудиту стратегій розвитку підприємства, систематизовано та розвинуто методики аудиторського тестування, експертного дослідження, моделювання, планування і прогнозування, розглянуто вплив сучасних інформаційних технологій на розвиток аудиту стратегій розвитку підприємства.

З погляду дослідження об'єктів аудиту стратегій розвитку підприємства особливе значення має поєднання індуктивного та дедуктивного підходів у аудиторському процесі, що використовуються при плануванні роботи та виконанні запланованих процедур. Перевірка історичної та прогнозової фінансової інформації передбачає застосування моделювання, зокрема статистико-математичних та економічних моделей, і системного аналізу.

У роботі досліджено особливості аудиторських оцінок під час перевірки прогнозової інформації. Важливим аспектом аудиту стратегій розвитку

підприємства є оцінка обґрунтованості припущень та вибору найкращих методів підготовки прогнозової інформації щодо майна, капіталу, зобов'язань і грошових потоків підприємства.

З позиції отримання надійних та інформативних результатів одним з найефективніших методичних прийомів аудиту є тестування. Аудиторські тести дозволяють застосовувати кількісні критерії під час перевірки, послідовно документувати контрольні дії та їх результати, контролювати якість аудиту, регулювати масштаб і глибину аудиторських процедур. Досліджено, розширено та систематизовано підхід до аудиторського тестування, запропоновано впорядковану систему тестів для перевірки історичної і прогнозової фінансової інформації.

Необхідність вивчення неструктурованих інформаційних потоків, що характеризують майбутні економічні явища і події, спричинює застосування в аудиті стратегій розвитку підприємства експертних оцінок. У багатьох випадках аудиторам доводиться вирішувати питання, пов'язані з оцінкою фінансових прогнозів і проєктів, на основі власних знань та набутого досвіду. Такий підхід обумовлений тим, що для багатьох ситуацій неможливо розробити формальні рішення.

Ще однією складовою методологічного забезпечення аудиту стратегій розвитку підприємства є методичні прийоми прогнозування та підготовки перспективних аудиторських оцінок. Методи прогнозування, що використовуються аудитором, можуть суттєво відрізнятися за складністю та часом виконання. Практично всі вони базуються на відповідних інформаційних технологіях. У роботі досліджено вплив сучасних інформаційних технологій на аудит стратегій розвитку підприємства. Розроблено модель безперервного аудиту та моніторингу стратегічних систем (рис. 3), яка враховує необхідність системного відображення індикаторів виконання стратегії, включаючи показники обліку та звітності.

У моделі відображено безперервний моніторинг стратегій розвитку підприємства, прогрес у реалізації яких відстежується на основі спеціально підбраного набору ключових стратегічних індикаторів. Також передбачено безперервний моніторинг ризиків бізнесу, який забезпечує впевненість, що загрози для діяльності підприємства та його розвитку будуть вчасно ідентифіковані.

Технологія безперервного аудиту є основою практичної реалізації аудиту стратегічних систем, який у майбутньому витіснить підтверджувальний аудит, системно орієнтований аудит та аудит, що базується на ризиках. Відмінності у підходах до аудиту, зумовлені його еволюцією під впливом нових інформаційних та управлінських технологій, відображені в обґрунтованій здобувачем моделі технологічної зрілості аудиту.

Технологічна зрілість аудиту розглядається у розрізі таких характеристик, як мета, основні користувачі аудиту, його методологія, доступ до облікових даних, рівень автоматизації, взаємодія зовнішніх та внутрішніх аудиторів, застосування аналітичних підходів. Перехід до рівня аудиту стратегічних

систем передбачає перетворення аудиту на всебічний контроль інформаційної системи підприємства. Його призначення – системне вивчення контрольних механізмів підприємства та його інформаційних систем, які забезпечують інформацією менеджмент і зовнішніх користувачів. Аудит стратегічних систем зосереджений на наданні впевненості не щодо якоїсь конкретної інформації (наприклад, фінансової звітності), а стосовно надійності інформаційної системи, яка створює цю інформацію. Запропонований підхід розширює розуміння аудиту за межі бухгалтерського обліку, тобто пов'язаного лише з підтвердженням фінансової звітності, на рівень інтегрованого контрольньо-експертного процесу.

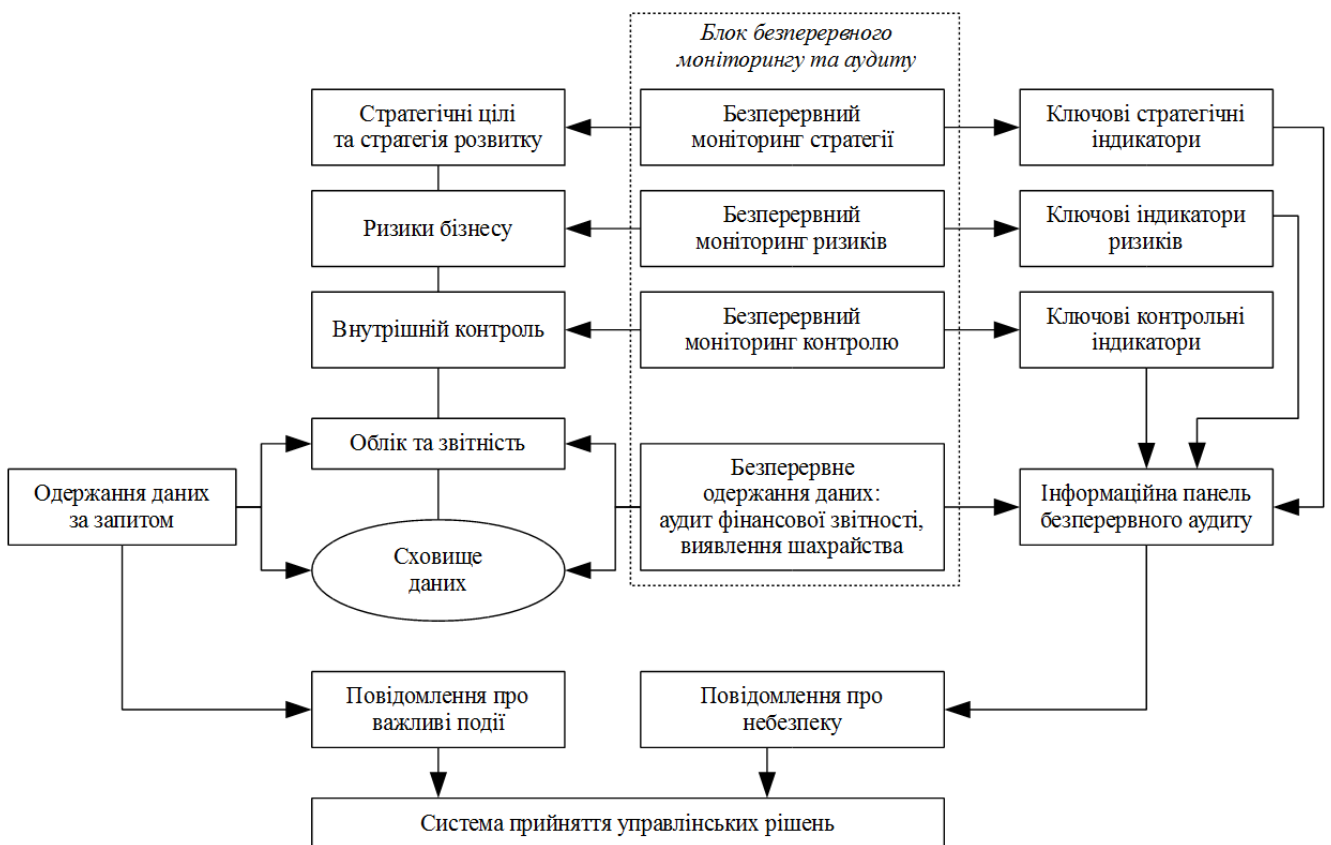

Рис. 3. Модель безперервного аудиту та моніторингу стратегічних систем

У розділі 4 «Методика й організація аудиту стратегій розвитку підприємства» досліджено особливості планування аудиту та вивчення стратегічних аспектів бізнесу, обґрунтовано підходи до оцінки ризиків аудиту стратегій розвитку підприємства, визначено контрольньо-діагностичні та експертні процедури, за допомогою яких виявляються передумови прийняття управлінських рішень, удосконалено організаційно-методичні аспекти аудиту інвестиційних проектів.

У досягненні цілей аудиту стратегій розвитку підприємства, раціональному розподілі ресурсів та підвищенні ефективності роботи аудиторів важливу роль відіграє процес планування та оцінки ризиків. Планування

допомагає вибрати правильний підхід та необхідні процедури для кожного етапу аудиторського процесу, а також одержати оптимальну модель цього процесу в цілому. Важливим аспектом є також підхід до формалізації, документування та забезпечення якості аудиту, що розробляється на стадії планування.

Обґрунтовано, що для здійснення аудиту стратегій розвитку підприємства вивчення бізнесу підприємства та ризиків, пов'язаних з його діяльністю, повинно виконуватися глибше та системніше, ніж під час аудиту фінансової звітності. Аудитори повинні бути добре ознайомлені зі стратегічними питаннями, такими як макросередовище, напрям діяльності клієнта та конкуренція, стратегічне позиціонування бізнесу та його особливості, ключові аспекти виробничої (продуктової) політики, інвестиційної та фінансової діяльності, процеси підготовки інформації для прийняття стратегічних рішень. Розроблено методологічну карту вивчення стратегічних аспектів бізнесу підприємства та його середовища. Основою цієї карти є аналітичні, статистичні, економетричні, експертні та інші методи дослідження підприємства та його оточення, що можуть бути використані зовнішніми або внутрішніми аудиторами.

Показано, що під час проведення аудиту стратегій розвитку підприємства, питання оцінки аудиторського ризику залишаються не менш актуальними, ніж при аудиті фінансової звітності. Разом з тим, існують певні відмінності у процедурі його розрахунку та елементах. Запропоновано модель оцінки ризику аудиту прогнозної (стратегічної) інформації, що враховує імовірність використання недостовірних або неповних вхідних даних, а також імовірність застосування неоптимальних методів підготовки інформації:

$$PCA = PVD \times PM \times PH, \quad (1)$$

де PCA – ризик аудиту прогнозної (стратегічної) інформації; PVD – ризик, пов'язаний з недостовірністю та / або неповнотою вхідних даних для підготовки прогнозної (стратегічної) інформації; PM – ризик, пов'язаний з використанням неоптимального методу підготовки прогнозної (стратегічної) інформації; PH – ризик невиявлення аудитором викривлень, зумовлених помилкою чи шахрайством, при підготовці прогнозної (стратегічної) інформації.

Система оцінки ризиків в аудиті стратегій розвитку підприємства, запропонована у роботі, містить елементи, що стосуються ризиків історичної та прогнозної інформації, ризику шахрайства, а також ураховує вплив підприємницького ризику (зовнішній аудит) та функціонального ризику (внутрішній аудит) (рис. 4).

Виявлення чинників, що впливають на безперервність функціонування підприємства, є важливою частиною аудиту. Це зумовлює необхідність застосування контрольно-діагностичних та експертних процедур для виявлення негативних відхилень у діяльності підприємства, що можуть вплинути на його

здатність функціонувати у майбутньому. Обґрунтовано напрями формування контрольно-діагностичних процедур аудиту на основі використання так званих випереджаючих індикаторів. Це дає змогу виявляти потенційні загрози для підприємства на ранніх стадіях, коли є можливість оперативного управлінського втручання та попередження настання кризи чи інших негативних наслідків.

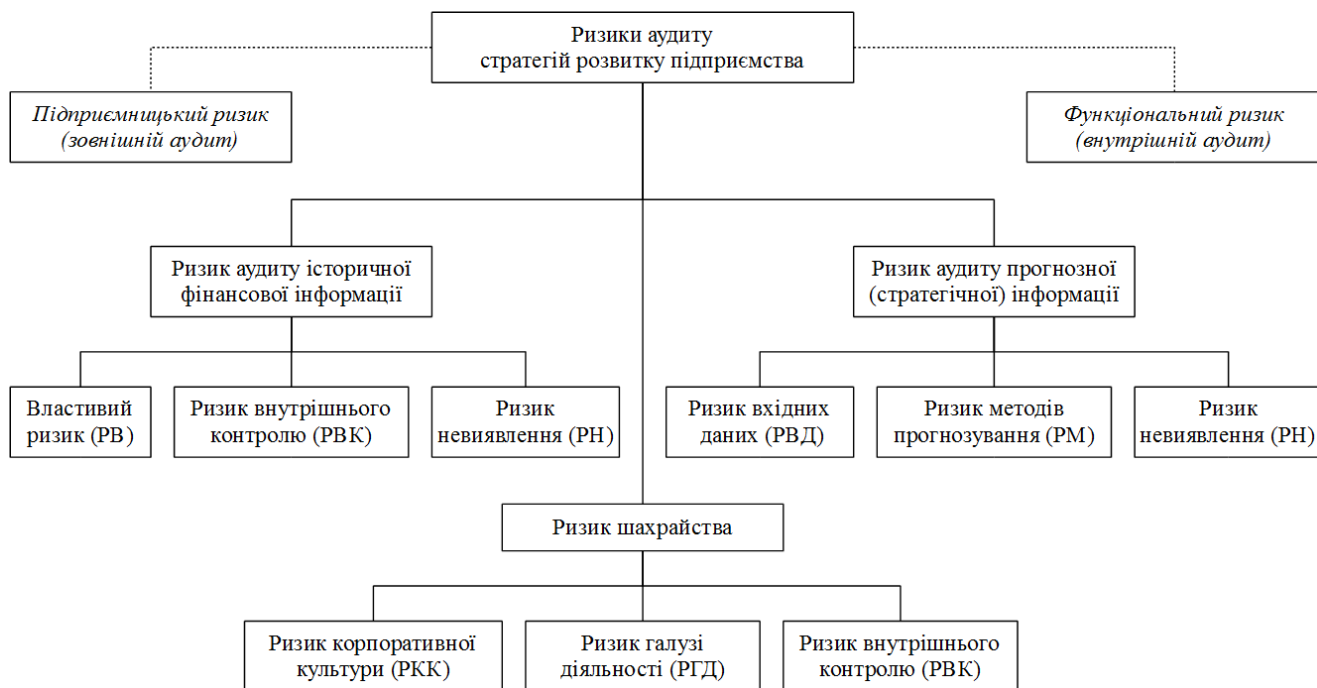

Рис. 4. Модель ризиків аудиту стратегій розвитку підприємства

Діяльність аудиторів з незалежної експертизи інвестиційних проектів передбачає поєднання різних теоретико-емпіричних підходів. Проведене дослідження показало перевагу тестового підходу, коли зусилля аудиторів під час експертизи проекту спрямовуються на вивчення зон потенційного ризику (елементи організації і структури проекту, методологічні концепції проектного менеджменту, технічні способи та прийоми планово-контрольних розрахунків). Визначено шляхи розвитку методики аудиту інвестиційних проектів, які дозволяють контролювати їх реалізацію протягом життєвого циклу, визначати ефективність проекту та приймати стратегічні управлінські рішення.

У розділі 5 «Аналітичні дослідження в аудиті та стратегічна оцінка діяльності підприємства» досліджено ключові аспекти застосування аналітичних досліджень в аудиті стратегій розвитку підприємства, виявлено шляхи покращення аудиторської оцінки стратегічних позицій та перспектив розвитку підприємства, запропоновано методологічні положення аналітичного огляду ризиків управлінського потенціалу підприємства.

Застосування аналітичних досліджень розглядається у двох вимірах – теоретичному та прикладному. Перший з них вимагає від аудитора формування науково обґрунтованої схеми можливих взаємозв'язків між різними показниками незалежно від їхньої природи (фінансові та нефінансові,

абсолютні та відносні). Крім цього, до кожної пари показників необхідно додати перелік чинників, що гіпотетично впливають на характер і щільність зв'язку. Проведення аналітичних досліджень охоплює такі процедури: вибір взаємозв'язків між фінансовими (або фінансовими і нефінансовими) показниками; визначення відповідної бази та критеріїв порівняння показників; висунення й перевірка гіпотез про наявність причин, що могли спричинити суперечності або відхилення від очікуваних оцінок, тощо.

Сфери застосування аналітичних досліджень в аудиті фінансової звітності та аудиті стратегій розвитку підприємства відрізняються, хоча і мають спільну складову. Нею можна вважати порівняння показників фінансової звітності, а також (за потреби) нефінансових даних з фінансовими планами, прогнозами, бюджетами, кошторисами та ін., складеними на наступний період (рис. 5). Коли аудитору доводиться працювати з фінансовими прогнозами чи іншою інформацією стратегічного характеру, аналітичні процедури можуть переважити за значенням будь-які інші. Це пояснюється тим, що в умовах невизначеності залишається небагато способів отримання аудиторських доказів обґрунтованості прогнозів і перспективних оцінок.

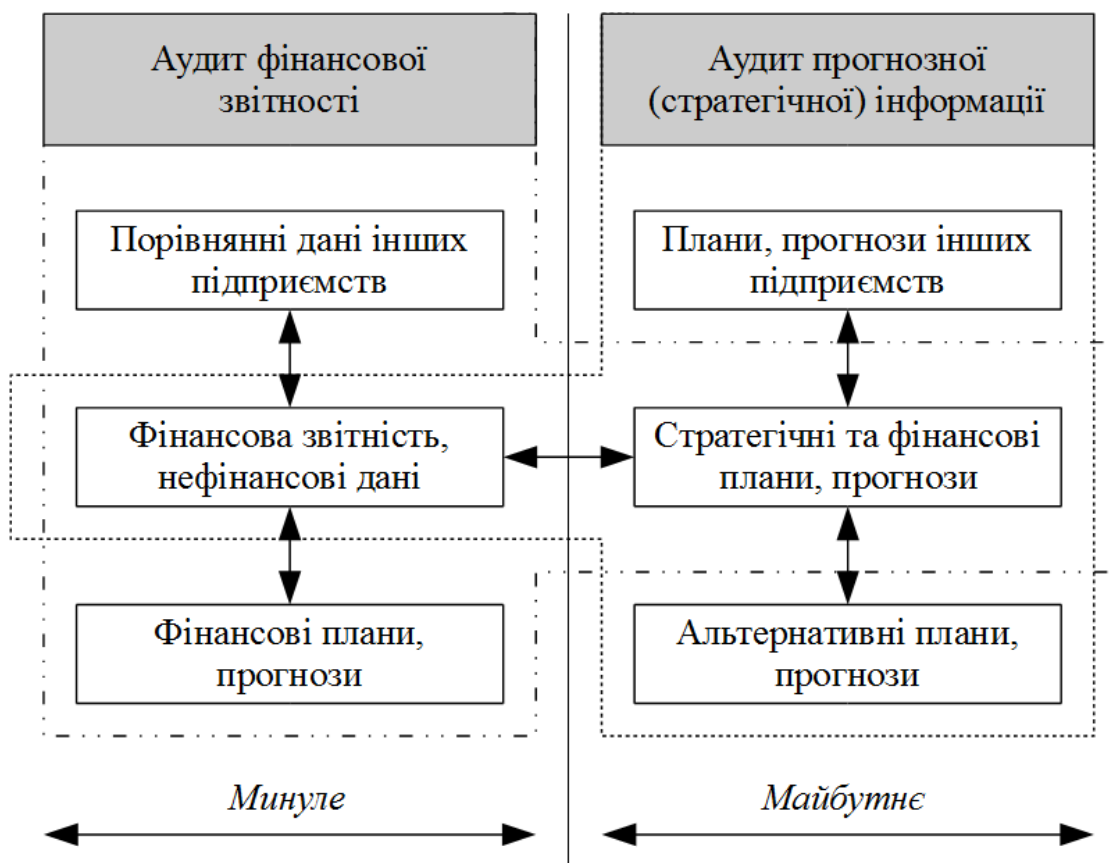

Рис. 5. Застосування аналітичних досліджень при проведенні аудиторської перевірки історичної та прогнозної інформації

Серед методів аналітичних досліджень, що можуть застосовуватись аудиторами для визначення стратегічних позицій і перспектив розвитку

підприємства, вагоме місце посідають так звані матричні методи аналізу. Їх основою є відповідна матриця, що може бути побудована на основі пари релевантних показників, які характеризують стратегічні позиції підприємства чи його фінансовий стан. Тісний взаємозв'язок між фінансовим станом підприємства та управлінням господарським портфелем на стратегічному й оперативному рівнях дозволяє аудиторам виділити ряд індикаторів небезпеки, кожен з яких сигналізуватиме про імовірність негативних змін у майбутніх грошових потоках, фінансових результатах, ринковій позиції підприємства тощо. Пропонується аналізувати індикатори небезпеки за допомогою матричних інструментів як початковий етап детальної аудиторської перевірки прогнозованої інформації.

Також у роботі запропоновано розширити підхід, який визначає напрями стратегічної оцінки діяльності підприємства, доречні для цілей аудиту. Це забезпечує аналітичне дослідження стратегії підприємства та передумов її впровадження, що надає аудиторам необхідне розуміння перспектив бізнесу та ризиків його безперервного функціонування.

У межах ризик-орієнтованого підходу до аудиту аналітичні дослідження повинні бути зосередженими не тільки на документах, процесах та системах, але й на чинниках, пов'язаних з діяльністю людей. Ураховуючи важливість формування та розвитку ризик-орієнтованого аудиторського дослідження, у дисертаційній роботі розроблено методологічні положення аналітичного огляду ризиків управлінського потенціалу підприємства, що розкриває ключові передумови управлінської результативності, такі як повноваження і підтримка, рівень відповідальності, компетенції та особиста позиція. Це дозволяє покращити розуміння аудитором ризиків стратегії підприємства, пов'язаних з людським фактором та якістю організаційної моделі суб'єкта господарювання.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано нове вирішення наукового завдання щодо формування методологічних та організаційних положень аудиту стратегій розвитку підприємства. Отримані науково-практичні результати свідчать про досягнення поставленої мети та дають підстави зробити такі висновки:

1. Світові тенденції, пов'язані з глобалізацією та формуванням інформаційної економіки, впливають на середовище бізнесу та його прогнозованість. Підприємства стикаються з непередбачуваними обставинами та загрозами, що заважають досягти поставленої мети, а управлінські рішення в умовах невизначеності мають переважно евристичний характер. Система господарського контролю повинна бути орієнтована на забезпечення сталого безперервного розвитку підприємства, попереджати помилки та недоліки стратегічного рівня управління. У роботі обґрунтовано зміст контролю, визначено його місце в управлінні розвитком підприємства, досліджено взаємозв'язок контролю та незалежного аудиту. Це дозволяє найбільш повно

реалізувати потенціал контролю та аудиту для забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання.

2. Незалежний аудит виконує роль не тільки незалежного «оцінювача» публічної інформації про діяльність компаній, але й надає впевненість широкому колу користувачів на ринках капіталу та інвестицій. Разом з тим, в Україні домінує підтверджувальна парадигма аудиту, що майже не виходить за межі перевірки фінансової звітності. Виявлено та досліджено систему чинників, які визначають сприйняття цінності аудиторських послуг з боку зацікавлених сторін, що дозволило обґрунтувати розвиток нових напрямів аудиторської діяльності, пов'язаних з управлінням ризиками та стратегією розвитку підприємства.

3. Аудит в Україні значною мірою ґрунтується на засадах редукціонізму, за яким аудитори розглядаються виключно як фахівці з бухгалтерського обліку та звітності. Це не дозволяє системно вивчати фінансово-господарську діяльність підприємств, штучно знижує інформаційну цінність результатів аудиту для його користувачів. Обґрунтовано стратегічно орієнтований підхід, згідно з яким аудитор досліджує цілі, ділове оточення та бізнес-ризик підприємства, щоб у подальшому правильно інтерпретувати вплив господарських фактів і явищ на результати діяльності підприємства та його перспективи. Розроблена концепція аудиту стратегій розвитку підприємства забезпечує комплексне дослідження фінансової звітності, прогнозів і перспективних оцінок з метою регулюючого впливу на бізнес та створення цінності для користувачів.

4. Ефективність аудиту стратегій розвитку підприємства значною мірою залежить від якості його інформаційного забезпечення. Бухгалтерський облік як інформаційна система є основою формування та управління інформаційними потоками підприємства. Для інтеграції облікових та контрольних функцій управління підприємством досліджено процес формування цінності інформації (явища та події, дані, інформація, знання, рішення) та запропоновано шляхи розвитку аудиторських інформаційних систем. Це забезпечує виконання різних за метою та складністю аудиторських завдань, пов'язаних з підтвердженням історичної або прогнозованої фінансової інформації.

5. Важливим чинником реалізації стратегії розвитку підприємства є його облікова політика. Разом з тим, облікова політика вітчизняних підприємств часто має формальний характер та не пов'язана з діючими стратегіями, структурами та бізнес-моделями. Виділено такі підходи до розробки облікової політики: стратегічний, що забезпечує відповідність облікової інформації потребам стратегічного менеджменту, та формальний, який локалізує інформаційні та контрольні властивості обліку, а також запропоновано бачення облікової політики як засобу управління інформаційними потоками підприємства. Розроблені пропозиції посилюють роль обліку як інформаційної системи та забезпечують передумови ефективної організації аудиторського процесу.

6. Досягнення стратегічних цілей та управління розвитком підприємства потребує формування показників для вимірювання прогресу у реалізації обраної стратегії. Для цього недостатньо використовувати традиційні фінансові показники, що формуються у середовищі бухгалтерського обліку, оскільки стратегічні рішення приймаються на більш широкій основі. Тому для розвитку існуючих концепцій обліку, орієнтованого на стратегічне управління, здобувачем обґрунтовано теоретико-методичні аспекти побудови системи показників W-Scogecard, яка розширює стратегічні можливості обліку за такими напрямками, як зовнішні ризики і можливості, персонал та бізнес-процеси, споживачі та клієнти, зміни й інновації, фінансова і соціальна ефективність бізнесу.

7. Формування методології аудиту є історично тривалим та суперечливим процесом, а розширення сфери аудиту супроводжується появою нових методичних прийомів. Досліджено особливості загальнонаукових та прикладних методичних прийомів при проведенні аудиту стратегій розвитку підприємства, виявлено етапи та причино-наслідкові зв'язки індуктивного й дедуктивного підходів до аудиторського дослідження. Це створює передумови для наукового осмислення та розвитку методології аудиту стратегій розвитку підприємства.

8. Виконання завдань з аудиту та іншого надання впевненості передбачає впорядкування та формалізацію аудиторського підходу, важливим елементом якого є аудиторські тести. Аудиторське тестування потребує наукового обґрунтування та систематизації для вирішення різних аудиторських завдань. У ході дослідження систематизовано й розвинуто підхід до використання тестів для виконання завдань з перевірки історичної та прогнозованої фінансової інформації. Це сприяє раціоналізації аудиторського процесу у вимірах витрат часу, ресурсів та дотримання високої якості послуг.

9. Зростання ролі аудиту та розширення сфери його застосування значною мірою залежить від розвитку нових технологій та підходів до аудиту, зокрема, аудиту стратегічних систем. Здобувачем розроблено модель технологічної зрілості аудиту, що розглядає його у розрізі таких характеристик, як мета, користувачі, методологія, доступ до облікових даних, рівень автоматизації, взаємодія зовнішніх і внутрішніх аудиторів, застосування аналітичних підходів. За допомогою цієї моделі визначено ключові характеристики аудиту стратегічних систем та його місце у системі управління підприємством. Це дозволяє трактувати його як всебічний контроль інформаційної системи підприємства, що забезпечуватиме її надійність та надання необхідної користувачам інформації у режимі реального часу.

10. Розуміння бізнесу суб'єкта господарювання та його оточення є основою ризик-орієнтованого підходу до аудиту. Відображення цього підходу в аудиторській діяльності наразі є деформованим через недостатнє вивчення таких питань, як макроекономічне середовище, галузь діяльності клієнта, вплив конкуренції, стратегічне позиціонування бізнесу тощо. Розроблено методологічну карту вивчення стратегічних аспектів бізнесу та його оточення,

яка сприяє виявленню та моделюванню сукупності чинників, що впливають на ризики аудиту.

11. Оцінка аудиторського ризику забезпечує оптимальне планування аудиторських процедур та їх подальше виконання відповідно до визначених пріоритетів. Механізм розрахунку аудиторського ризику, орієнтований на перевірку фінансової звітності, є непридатним для застосування в аудиті стратегій розвитку підприємства. Вдосконалено модель оцінки ризику аудиту прогнозної інформації, запропоновано його складові (ризик вхідних даних; ризик методів підготовки прогнозної інформації; ризик невиявлення аудиторами викривлень, зумовлених помилкою чи шахрайством). Зроблені пропозиції дають змогу розширити межі застосування ризик-орієнтованого підходу до аудиту.

12. Виконання завдань з аудиту фінансової звітності передбачає не тільки перевірку достовірності її показників, але й виявлення чинників, що впливають на безперервність функціонування підприємства як відкритої системи. Це спричинює застосування в аудиті різноманітних контрольно-діагностичних та експертних процедур для виявлення відхилень фактичних параметрів діяльності підприємства від параметрів, заданих його стратегією, планами та внутрішніми регламентами. Обґрунтовано напрями формування контрольно-діагностичних процедур аудиту, побудованих на основі показників раннього попередження. Доведено, що у випадку раннього виявлення аудиторами потенційних загроз для бізнесу забезпечується можливість оперативного управлінського втручання у ситуацію та попередження негативних для підприємства наслідків.

13. Аудит стратегій розвитку передбачає дослідження інвестиційних проєктів, у межах яких відбувається практична реалізація стратегічних планів та ініціатив власників і менеджменту суб'єктів господарювання. Дослідження у сфері зовнішнього та внутрішнього аудиту інвестиційних проєктів вказують на відсутність у теперішній час системного охоплення їх складових. Розвинуто комплексну методику аудиту інвестиційних проєктів на основі використання двох груп взаємопов'язаних аудиторських тестів. Перша група дозволяє отримати інформацію про дотримання базових принципів, правил і нормативів виконання проєкту, а друга група застосовується для кількісного та якісного вимірювання небажаних відхилень параметрів інвестиційного проєкту, що дозволяє забезпечити контрольованість усього циклу реалізації проєкту.

14. Для виявлення слабких місць у господарській системі підприємства, неочікуваних коливань та відхилень показників фінансово-господарської діяльності аудиторами застосовуються аналітичні дослідження. Розроблено теоретичні та практичні підходи до застосування аналітичних досліджень при перевірці історичної та прогнозної фінансової інформації, що підвищує ефективність планування й виконання аудиту стратегій розвитку підприємства.

15. Важливість людського чинника у реалізації стратегій розвитку підприємства зумовлює необхідність зосередження уваги аудиторів не тільки на документах, процесах та системах, але й на особах, які складають документи

та контролюють господарські системи. Обґрунтовано методологічні аспекти аналітичного огляду ризиків управлінського потенціалу підприємства, що дозволяє розкрити ключові передумови управлінської результативності (повноваження і підтримка, рівень відповідальності, компетенції, особиста позиція керівника), розвинути ризик-орієнтований підхід до аудиту та вдосконалити теорію й методологію аудиторського дослідження.

Пропозиції дисертаційної роботи мають значення для подальшого розвитку аудиторської діяльності та наукових досліджень у сфері бухгалтерського обліку, аналізу і контролю. Отримані результати є актуальними для підприємств та організацій різних форм власності, аудиторських фірм, органів державного фінансового контролю, навчальних закладів економічного профілю.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії та навчальні посібники:

1. Редченко К. І. Аудит стратегічних управлінських рішень, прогнозів та проектів : [моногр.] / Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2001. – 402 с. – 29,4 друк. арк.

2. Редченко К. І. Типологія та структура систем стратегічного вимірювання бізнесу // Економічні системи : [моногр.] ; за ред. Г. І. Башнянина / Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2006. – . – Т. 1. – С. 396–435. – 2,4 друк. арк.

3. Accounting Publications and Research in Poland and the Ukraine // Two Hundred Years of Accounting Research / R. Mattessich, A. Jaruga, K. Redchenko. – London : Routledge, 2008. – P. 264–275. – 0,7 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,4 друк. арк.: досліджено історичну ретроспективу наукових досліджень у сфері обліку, аналізу та аудиту в Україні).

4. Редченко К. І. Методологічні аспекти оцінки доказів у стратегічному аудиті // Економічні системи : [моногр.] ; за ред. Г. І. Башнянина / Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2011. – . – Т. 2. – С. 403–433. – 1,9 друк. арк.

5. Редченко К. І. Контроль і аудит на стратегічному рівні управління підприємством : [моногр.] / Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2011. – 360 с. – 22,5 друк. арк.

6. Редченко К. І. Стратегічний аналіз : [навч. посіб.] / Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2002. – 196 с. – 13 друк. арк.

7. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі : [навч. посіб.] / Редченко К. І. – [2-ге вид., доп.]. – Львів : Новий Світ – 2000, Альтаір – 2002, 2003. – 272 с. – 18,2 друк. арк.

8. Воронко Р. М. Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту. Тестові завдання / Воронко Р. М., Редченко К. І. – Львів : Видавництво ЛКА, 2009. – 163 с. – 10,2 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 3,0 друк. арк.:

розроблено тестові завдання із застосування міжнародних стандартів та практики аудиту).

9. Воронко Р. М. Міжнародні системи обліку і звітності та аудиту : [навч. посіб.] / Воронко Р. М., Редченко К. І., Благун І. Г. – Львів : Магнолія – 2006, 2010. – 520 с. – 35 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 8,8 друк. арк.: розділ 2 – викладення концептуальних характеристик та організації аудиту у зарубіжних країнах, а також розділ 10 – висвітлення особливостей бухгалтерського обліку та аудиту у різних країнах світу).

У наукових фахових виданнях:

10. Редченко К. І. Аналіз аудиторських оцінок об'єктів перевірки / К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 1998. – Вип. 3. – С. 193–203. – 0,8 друк. арк.

11. Редченко К. І. Роль і місце операційного аудиту в системі управління підприємств та організацій / К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. – 1998. – Т. 2, Ч. 1. – С. 31–41. – 0,8 друк. арк.

12. Редченко К. І. Особливості аудиту підприємств, які змінюють форму бухгалтерського обліку / К. І. Редченко // Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. праць ЛКА. – 1998. – С. 196–198. – 0,2 друк. арк.

13. Редченко К. І. Застосування удосконаленого рівняння Du Pont для вирішення задач фінансового аналізу в торгівлі / К. І. Редченко, Л. М. Чубко // Торгівля, комерція, підприємництво : зб. наук. праць ЛКА. – 2000. – С. 54–57. – 0,25 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,15 друк. арк.: розроблено удосконалену модель аналізу ключових фінансових показників у сфері торгівлі).

14. Рудницький В. С. Оцінка наступних подій у процесі аудиту фінансової звітності підприємства / В. С. Рудницький, К. І. Редченко // Регіональні перспективи. – 2001. – № 2–3 (15–16). – С. 181–183. – 0,25 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,1 друк. арк.: обґрунтовано необхідність урахування наступних подій при плануванні та завершенні аудиторської перевірки).

15. Редченко К. І. Сутність стратегічного аналізу та його роль у процесі прийняття стратегічних управлінських рішень / К. І. Редченко // Формування ринкової економіки в Україні : наук. зб. ; спецвипуск 7 «Фінансові аналітичні інструменти реформування економічної системи України». – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – С. 60–69. – 0,7 друк. арк.

16. Редченко К. І. Основні концепції комп'ютерного аудиту / К. І. Редченко, І. В. Островський // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2001. – Вип. 8. – С. 134–137. – 0,25 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,15 друк. арк.: визначено основні моделі комп'ютерного аудиту, обґрунтовано перехід від ручних до комп'ютерних методів проведення аудиторських перевірок).

17. Редченко К. І. Бенчмаркінг як інструмент стратегічного аналізу / К. І. Редченко // Наукові записки : зб. наук. праць кафедри економічного

аналізу. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – Вип. 11, Ч. 2. – С. 176–183. – 0,6 друк. арк.

18. Рудницький В. С. Призначення і сфера застосування аналітичних процедур аудиту / В. С. Рудницький, К. І. Редченко // Вісник ТАНГ. – 2002. – Вип. 12. – С. 125–128. – 0,3 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,15 друк. арк.: проаналізовано визначення та систематизовано різні види аналітичних процедур).

19. Редченко К. І. Особливості формування навчального курсу «Стратегічний аналіз» / К. І. Редченко // Проблеми формування ринкової економіки : міжвідомчий наук. зб. ; спецвипуск «Трансформація курсу «Економічний аналіз діяльності підприємства». – К. : КНЕУ, 2002. – С. 429-443. – 0,8 друк. арк.

20. Редченко К. І. Управлінський контроль та аудит: проблеми оцінки ефективності управлінських рішень / К. І. Редченко // Вісник ТАНГ. – 2002. – Вип. 3. – С. 54–58. – 0,35 друк. арк.

21. Редченко К. І. Облік та управління за цільовою собівартістю: таргет-костинг / К. І. Редченко // Регіональні перспективи. – 2003. – № 2–3. – С. 26–28. – 0,3 друк. арк.

22. Редченко К. І. Система показників та економічна додана вартість / К. І. Редченко // Фінанси України. – 2003. – № 10. – С. 21–29. – 0,6 друк. арк.

23. Редченко К. І. Управлінський облік у Франції: панель управління «tableau de bord» / К. І. Редченко, Л. П. Підлипна, М. І. Семочко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2004. – Вип. 16. – С. 393–401. – 0,6 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,4 друк. арк.: розглянуто особливості управлінського обліку у Франції, визначено передумови запровадження ключових показників управління операційною діяльністю у французьких компаніях).

24. Гончарук Я. А. Концептуальні основи застосування аналітичних процедур у зовнішньому та внутрішньому аудиті / Я. А. Гончарук, К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2005. – Вип. 17. – С. 392–398. – 0,5 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,25 друк. арк.: обґрунтовано застосування аналітичних процедур при проведенні зовнішнього аудиту).

25. Редченко К. І. Використання методу моделювання в стратегічному аудиті / К. І. Редченко // Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво». – 2008. – № 6. – С. 186–189. – 0,35 друк. арк.

26. Редченко К. І. Вплив теорії зацікавлених сторін на управлінський облік / К. І. Редченко // Економіка промисловості. – 2008. – № 4. – С. 64–69. – 0,45 друк. арк.

27. Редченко К. І. Індуктивний та дедуктивний підходи у стратегічному аудиті / К. І. Редченко // Вісник Львівської державної фінансової академії. – 2008. – № 15. – С. 65–72. – 0,4 друк. арк.

28. Редченко К. І. Особливості зовнішнього та внутрішнього аудиту інвестиційних проектів / К. І. Редченко // Вісник Національного університету

«Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2009. – № 647. – С. 491–494. – 0,3 друк. арк.

29. Редченко К. І. Постійне удосконалення та зниження витрат: методика кайзен-костинг / К. І. Редченко // Зб. наук. праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – 2010. – Вип. 17, Т. 2. – С. 271–274. – 0,3 друк. арк.

30. Редченко К. І. Експертні дослідження у стратегічному аудиті / К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2011. – Вип. 35. – С. 303–307. – 0,35 друк. арк.

31. Редченко К. І. Концептуальні основи розвитку контролю на стратегічному рівні управління підприємством / К. І. Редченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць ; серія «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз». – Житомир : ЖДТУ, 2011. – Вип. 3, Ч. 1. – С. 324–334. – 0,75 друк. арк.

32. Редченко К. І. Інформаційні технології та аудит: стратегічний контекст / К. І. Редченко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2012. – № 722. – С. 386–389. – 0,4 друк. арк.

В інших виданнях:

33. Рудницький В. С. Методика оцінки стану обліку і внутрішнього контролю в процесі аудиту / В. С. Рудницький, К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 1998. – Вип. 3. – С. 112–118. – 0,5 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,25 друк. арк.: запропоновано сукупність факторів та методика оцінки стану внутрішнього контролю під час аудиту).

34. Редченко К. І. Організаційно-методичні аспекти комп'ютерного аудиту на підприємствах (в організаціях) споживчої кооперації / К. І. Редченко // Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції «Проблеми розвитку споживчої кооперації України в ринковому середовищі». – Львів : Коопосвіта, 1998. – Ч. 2. – С. 164–168. – 0,3 друк. арк.

35. Рудницький В. С. Роль і місце аудиту в системі фінансово-господарського контролю споживчої кооперації України / В. С. Рудницький, К. І. Редченко // Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції «Проблеми розвитку споживчої кооперації України в ринковому середовищі». – Львів : Коопосвіта, 1998. – Ч. 2. – С. 168–172. – 0,3 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,15 друк. арк.: визначено зміст та завдання аудиту у системі споживчої кооперації України).

36. Редченко К. І. Проблеми аналізу аудиторських оцінок об'єктів перевірки / К. І. Редченко // Зб. матеріалів наук.-практ. конференції «Формування ринкових відносин в системі будівельного комплексу України». – Тернопіль : Економічна думка, 1998. – С. 212–214. – 0,15 друк. арк.

37. Редченко К. І. Про сучасний підхід до інформаційного забезпечення стратегічного аналізу і аудиту / К. І. Редченко // Зб. матеріалів міжнар. наук.-

практ. конференції «Проблеми удосконалення бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки». – Полтава : ПКІ, 1999. – С. 186–190. – 0,25 друк. арк.

38. Редченко К. І. Про деякі аспекти організації стратегічного аналізу на підприємствах (в організаціях) / К. І. Редченко // Зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції «Проблеми удосконалення бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки». – Полтава : ПКІ, 1999. – С. 335–340. – 0,25 друк. арк.

39. Редченко К. І. Техніка кластерного аналізу: групування з метою оцінки стратегічних перспектив / К. І. Редченко, І. В. Островський // Стратегічні пріоритети розвитку регіонів у системі економічної політики в Україні. Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – 2001. – Вип. 2. – С. 82–84. – 0,25 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,15 друк. арк.: викладення методики кластерного аналізу та обґрунтування його використання у стратегічному аналізі).

40. Рудницький В. С. Стратегічний аналіз і прийняття рішень при однозначних очікуваннях майбутнього стану ринку будівельних матеріалів / В. С. Рудницький, К. І. Редченко // Економічні проблеми розвитку будівництва в Україні : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конференції ТАНГ (1-2 червня 2001 р.) – Тернопіль : Економічна думка, 2001. – С. 167–170. – 0,2 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,1 друк. арк.: запропоновано метод варіантного аналізу для прийняття стратегічних рішень з розвитку бізнесу на ринку будівельних матеріалів).

41. Редченко К. И. Восточный ветер: методы снижения себестоимости в стратегическом управлении / К. И. Редченко // Менеджмент сегодня. – 2003. – № 3. – С. 2–12. – 0,9 друк. арк.

42. Редченко К. И. Новые аспекты управленческого контроля / К. И. Редченко // Менеджмент сегодня. – 2003. – № 4. – С. 2–10. – 0,75 друк. арк.

43. Редченко К. И. Сбалансированное неравенство: интересы потребителей и Balanced Scorecard / К. И. Редченко // Менеджмент сегодня. – 2003. – № 6. – С. 6–15. – 0,8 друк. арк.

44. Редченко К. И. Оценка интеллектуального капитала и управление знаниями на основе «Balanced Scorecard» / К. И. Редченко // Сб. материалов II Всероссийской конференции «Интеллектуальные ресурсы повышения стоимости компании или Ещё раз о кадрах, которые решают всё» (18–19 сентября 2003 г.) – М. : Изд. дом Гребенникова, 2003. – С. 29–34. – 0,4 друк. арк.

45. Кужельний М. В. Розвиток аудиту в Японії: досягнення і проблеми / М. В. Кужельний, К. І. Редченко // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. – 2004. – Вип. 16. – С. 54–62. – 0,6 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,3 друк. арк.: аналіз історії впровадження аудиту в Японії після 2-ої Світової війни, визначення ключових рис, переваг та недоліків аудиторської практики в японських компаніях).

46. Редченко К. І. Міжнародний управлінський облік: проблеми формування і розвитку професії / К. І. Редченко, Т. В. Рудницький // Зб.

матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції «Удосконалення системи обліку, аналізу та аудиту як складової інформатизації суспільства». – Тернопіль : Тайп, 2004. – С. 296–301. – 0,5 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,3 друк. арк.: визначено тенденції розвитку професії з управлінського обліку за кордоном, запропоновано шляхи її актуалізації в Україні).

47. Редченко К. И. Управляем затратами с помощью standard costing / К. И. Редченко // Двойная запись. – 2005. – № 8. – С. 58–61. – 0,3 друк. арк.

48. Rudnyćkyj W. S. Zastosowanie teorii intersariuszy w rachunkowości zarządczej / W. S. Rudnyćkyj, K. I. Redczenko // Materiały konferencyjne «Zarządzanie sektorem publicznym i prywatnym w społeczeństwie informacyjnym». – Tarnow : MWSET, 2005. – S. 229–235. – 0,5 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,25 друк. арк.: запропоновано механізм використання теорії зацікавлених сторін для вимірювання досягнутих стратегічних результатів фірми).

49. Редченко К. И. Стратегические опекуны / К. И. Редченко, В. А. Белошарка // & Стратегии. – 2006. – № 5. – С. 14–21. – 0,7 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,5 друк. арк.: досліджено переваги та недоліки офісу управління стратегією, викладено причини його запровадження у стратегічно-орієнтованих компаніях)

50. Beloshapka V. Review on «The Office of Strategy Management» / V. Beloshapka, K. Redchenko // Harvard Business Review. – 2006. – No. 2. – P. 157–158. – 0,1 друк. арк. (здобувачеві особисто належить 0,05 друк. арк.: сформульовано критичні тези щодо універсальності застосування офісу управління стратегією).

51. Редченко К. И. Особенности консалтинговых проектов в сфере стратегического управления / К. И. Редченко // Сборник докладов III Международной конференции «Управление проектами в условиях глобализации знаний» (25–27 мая 2006 г.) – К. : КНУСА, 2006. – С. 121–122. – 0,15 друк. арк.

52. Редченко К. И. Реализация стратегии: как выявить менеджеров, на которых нельзя положиться / К. И. Редченко // Стратегический менеджмент. – 2008. – № 2. – С. 138–151. – 1,0 друк. арк.

АНОТАЦІЯ

Редченко К. І. Аудит стратегій розвитку підприємства: методологія та організація. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – Національна академія статистики, обліку та аудиту, Київ, 2012.

У дисертації досліджено теоретичні, методологічні, організаційні та прикладні аспекти аудиту стратегій розвитку підприємства в умовах формування інформаційної економіки.

Сформульовано концепцію аудиту стратегій розвитку підприємства. Обґрунтовано важливість впливу аудиту на управління ризиками бізнесу та реалізацію стратегії підприємства.

Визначено систему чинників, що формують сприйняття користувачами цінності аудиторських послуг. Обґрунтовано теоретичні основи моделювання технологічної зрілості аудиту.

Удосконалено теоретико-методичне обґрунтування стратегічно орієнтованої системи обліку і моделювання стратегічних показників з метою контролю та інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень.

Досліджено особливості аудиту стратегічних аспектів бізнесу; обґрунтовано підходи до оцінки ризиків аудиту стратегій розвитку підприємства.

Розроблено методологічні положення аналітичного огляду ризиків управлінського потенціалу підприємства, які базуються на ризик-орієнтованій концепції аудиту.

Ключові слова: аудит стратегій розвитку підприємства, аудиторська діяльність, методологія аудиту, організація аудиту, інформаційне забезпечення аудиту, аудиторський ризик, аналітичні процедури.

АННОТАЦИЯ

Редченко К. И. Аудит стратегий развития предприятия: методология и организация. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени доктора экономических наук по специальности 08.00.09 – бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). – Национальная академия статистики, учета и аудита, Киев, 2012.

В диссертации исследованы теоретические, методологические, организационные и прикладные аспекты аудита стратегий развития предприятия в условиях формирования информационной экономики.

Сформулирована концепция аудита стратегий развития предприятия, основанная на комплексном и сфокусированном на стратегических приоритетах подходе к изучению финансовой отчетности, прогнозов и перспективных оценок. Обоснована важность воздействия аудита на управление рисками бизнеса и реализацию стратегии предприятия.

Определена система факторов, которые формируют восприятие пользователями ценности аудиторских услуг, что позволяет обосновать целесообразность развития новых направлений аудиторской деятельности.

Обоснованы теоретические подходы к моделированию технологической зрелости аудита, с помощью которых выделены определяющие характеристики аудита стратегических систем, обеспечивающего контроль информационной системы предприятия на основе технологии непрерывного аудита и мониторинга стратегических индикаторов.

Разработаны методологические положения аналитического обзора рисков управленческого потенциала предприятия, базирующегося на риск-ориентированной концепции аудита и раскрывающего ключевые предпосылки управленческой результативности.

В работе усовершенствована концепция построения и использования информационных подсистем учета и аудита, развитие которых позволяет увеличить ценность информации, используемой для принятия решений.

Разработано теоретико-методическое обоснование стратегически ориентированной системы учета и моделирования стратегических показателей для контроля и информационной поддержки принятия управленческих решений на основе предложенной соискателем структуры показателей W-Scorecard.

Систематизировано использование аудиторских тестов для выполнения задач аудита финансовой отчетности и проверки прогнозной информации, подготовленной в виде перспективных оценок, прогнозов и инвестиционных проектов.

Усовершенствован механизм расчета аудиторского риска за счет введения новых элементов (риск входных данных; риск метода подготовки прогнозной информации; риск необнаружения аудитором искажений прогнозов и перспективных оценок), который был адаптирован для проверки исторической и прогнозной финансовой информации.

Обоснованы предложения по использованию контрольно-диагностических процедур аудита на основе систем раннего предупреждения. Выявлено, что в случае раннего обнаружения аудиторами потенциальных угроз для бизнеса обеспечивается возможность оперативного управленческого вмешательства в ситуацию, осуществления блокирующих и стабилизационных мероприятий.

Предложены пути совершенствования методики аудита инвестиционных проектов, в которую включены две группы взаимосвязанных аудиторских тестов. Первая группа позволяет получить информацию о соблюдении базовых принципов, правил и нормативов выполнения проекта, а вторая применяется для количественной и качественной оценки нежелательных отклонений параметров инвестиционного проекта.

Обосновано развитие подходов к разработке учетной политики предприятия (предложены новые подходы – стратегический и формальный) и ее определение как общей политики управления информационными потоками, обеспечивающей реализацию целей предприятия в соответствии с его стратегией.

Получили дальнейшее развитие методологические аспекты использования общенаучных и прикладных приемов аудита стратегий развития предприятия. Определены этапы и выявлен взаимосвязанный характер индуктивного и дедуктивного аудиторского исследования, обоснована роль моделирования, системного анализа, оценки и экспертизы для достижения

целей аудита стратегий развития предприятия. Исследовано применение аналитических процедур при проверке прогнозной финансовой информации.

Ключевые слова: аудит стратегий развития предприятия, аудиторская деятельность, методология аудита, организация аудита, информационное обеспечение аудита, аудиторский риск, аналитические процедуры.

ABSTRACT

Redchenko K. I. Auditing of Enterprise Development Strategies: Methodology and Organization. – Manuscript.

Thesis for obtaining an academic degree of Doctor of Economics on the specialty 08.00.09 – Accounting, Analysis and Auditing. – National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, Kyiv, 2012.

The thesis contains the research on theoretical, methodological, organizational and practical aspects of auditing of enterprise development strategies in the emerging information economy.

The concept of auditing of enterprise development strategies is formulated. The importance of the impact of audit on the risk management and business strategy implementation is substantiated.

The system of factors that shape client perceptions of audit services value was developed. It was defined the theoretical principles of modeling of audit technological maturity.

Theoretical and methodological justification for strategic-oriented accounting systems and strategic indicators modeling for monitoring and information support of management decisions were improved.

The features of the auditing of strategic aspects of business were investigated; approaches to risk assessment of the auditing of enterprise development strategies were substantiated.

The thesis contains methodological provision for the analytical review of management capacity risks that are based on risk-oriented concept of auditing.

Key words: auditing of enterprise development strategies, auditing activity, methodology of auditing, organization of auditing, information support of auditing, audit risk, analytical procedures.